

Αρχιεπίσκοπος Αλβανίας: Αναστάσιμη ενατένιση στα προβλήματα κάθε εποχής

[Αυτοκέφαλες Εκκλησίες / Εκκλησία της Αλβανίας](#)

Για τις προκλήσεις και προοπτικές της Θεολογίας στον 21ο αιώνα αναφέρθηκε η εισήγηση του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Τιράνων, Δυρραχίου και πάσης Αλβανίας [κ.κ. Αναστασίου](#) στο Διεθνές Θεολογικό Συνέδριο που διοργανώνει η Θεολογική Σχολή Αθηνών υπό την αιγίδα της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος με θέμα: «Η Ορθόδοξη Θεολογία στον 21ο αιώνα. Προκλήσεις και προοπτικές».

Την ομιλία του Αρχιεπισκόπου κ.κ. Αναστασίου ανέγνωσε ο **Μητροπολίτης Απολλωνίας και Φιερ κ. Νικόλαος**, ο οποίος και εκπροσώπησε στο Συνέδριο τον Προκαθήμενο της Ορθοδόξου Αυτοκεφάλου Εκκλησίας της Αλβανίας.

Αναλυτικά η εισήγηση του Αρχιεπισκόπου Αλβανίας:

Η Ορθόδοξη Θεολογία κατά τον 21ο αιώνα, θεμελιωμένη στην κρηπίδα του Συμβόλου της Πίστεως, οφείλει να παραμένει πιστή στις πατροπαράδοτες αξίες και βεβαιότητες της Εκκλησίας, της οποίας κεφαλή είναι ο Χριστός (Κολ. 1:18). Ταυτόχρονα οφείλει να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της σύγχρονης κοινωνίας. Η Θεολογία διακονεί την Εκκλησία και την εκφράζει, συνδεόμενη άμεσα με τη ζωή της.

1. Θεμελιώδης προτεραιότητα τη Θεολογίας είναι η διατήρηση και η ενίσχυση της ενότητας της ανά τον κόσμο Ορθοδοξίας, η οποία δεν είναι απλώς θεσμική, αλλά πνευματική, μυστηριακή, βασιζόμενη στην κοινή πίστη και την έν Χριστῷ ζωή. Κέντρο της είναι η Θεία Ευχαριστία, το άσυλλήπτου ιερότητος μυστήριο της απείρου αγάπης και άκρας ταπεινώσεως του Χριστού. Η ενότητα της Ορθοδοξίας εκφράζεται με τη συνοδικότητα, η οποία, όπως δηλώνεται στο Μήνυμα της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου (Κρήτη), «διαπνέει την οργάνωση, τον τρόπο που λαμβάνονται οι αποφάσεις και καθορίζεται η πορεία της». Οι αποφάσεις σε τοπικό επίπεδο λαμβάνονται από τις επισκοπικές συνόδους. Τις Συνάξεις των Προκαθημένων των τοπικών Ορθοδόξων Εκκλησιών, ως Πρώτος μεταξύ των ίσων, συντονίζει ο Οικουμενικός Πατριάρχης.

2. Η Ορθόδοξη Θεολογία είναι δοξολογική πνοή για τους θριάμβους του Σταυρού και της Αναστάσεως. «Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καί ἐπὶ γῆς» (Ματθ. 28:18) διαβεβαίωσε ο Αναστάς Κύριος. Άμεσα συνδεδεμένος με την έννοια της εξουσίας είναι ο τονισμός της αγάπης του Τριαδικού Θεού. Πρόκειται για εξουσία που υπερνικά τους ποικίλους πόνους και τις αβεβαιότητες που ταλανίζουν την εποχή μας. Μέσα στην κόπωση, τη σύγχυση και την ανησυχία για όσα οδυνηρά συμβαίνουν στον πλανήτη μας, μέσα στην εξουθενωτική αδυναμία από πολλές προσωπικές δυσκολίες, ο Σταυρός και η Ανάσταση του Χριστού αποτελούν το κέντρο της Ορθοδόξου Θεολογίας• φωτίζουν άπλετα και προσφέρουν τη δύναμη της Αναστάσεως, τον θρίαμβο της εξουσίας του Θεού της αγάπης. Ο Χριστός εκουσίως αποδέχτηκε την ταπείνωση του Πάθους και συνέτριψε τη δυναστεία της δαιμονικής εξουσίας, που στηρίζεται στην αλαζονεία και την ιδιοτέλεια: προσήλωσε τις αμαρτίες μας στον Σταυρό «καί τόν θάνατον νεκρώσας ζωὴν ἡμῖν ἔδωρήσατο».

Πρόκειται για μία εξουσία αγάπης. Η αγάπη είναι η συνεκτική δύναμη όλων των αρετών. Εκφράζεται ως μυστική κίνηση του Θεού προς τον άνθρωπο και του ανθρώπου προς τους συνανθρώπους του και τον αγαπώντα Θεό. Και όπως διευκρινίζει ο Άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής: «Πολλοὶ μὲν πολλὰ περὶ ἀγάπης

εἰρήκασιν, ἐν μόνοις δὲ τοῖς Χριστοῦ μαθηταῖς ταύτην ζητήσας εὐρήσεις, ἐπεὶ καὶ μόνοι αὐτὴν εἶχον τὴν ἀληθινὴν ἀγάπην τῆς ἀγάπης διδάσκαλον» (Κεφάλαια περὶ ἀγάπης, Δ΄ Ἑκατοντάς, 100). Εκείνος, λοιπόν, που απέκτησε την αγάπη, απέκτησε τον Θεό, επειδὴ «ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν».

3. Η βεβαιότητα της εξουσίας της αγάπης ἔχει ως συνέπεια τὸ χρέος νὰ διαδοθῇ τὸ χριστιανικὸ μήνυμα «εἰς πάντα τὰ ἔθνη», σε ὅλη τὴν οἰκουμένη «πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη» (Ματθ. 28:19). Οἱ μαθητὲς οφείλουν νὰ πορευθοῦν καὶ νὰ γίνουν μάρτυρες τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ, «ἐν τε Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς» (Πραξ. 1:8). Τὸ χρέος τῆς μαρτυρίας ἐπεκτείνεται σε ὅλον τὸν χώρο καὶ τὸν χρόνο, γιὰ νὰ κορυφωθῇ στα ἐσχάτα.

4. Η μαρτυρία αὐτὴ περιλαμβάνει ὅλα ὅσα μας ἔχουν ἀποκαλυφθῇ, «πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν» (Ματθ. 28:19)• πληρότητα καὶ καθολικότητα, ὅλο τὸ φάσμα τῶν ἀποκαλύψεων καὶ τῶν ἐντολῶν τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ: Ἐνατένιση καὶ ἐμβάθυνση στὴ θεολογικὴ διδασκαλία τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, στὴ διάκριση ἀκτίστου οὐσίας τοῦ Θεοῦ καὶ κτιστῆς δημιουργίας, ἀμέθεκτης οὐσίας καὶ μεθεκτῶν ἐνεργειῶν Του.

5. Βίωση τῆς λειτουργίας μετὰ τὴ Θεία Λειτουργία. Ὅπως κατὰ καιροὺς ἔχουμε τονίσει, κάθε πιστὸς καλεῖται νὰ συνεχίσει μίαν προσωπικὴν λειτουργίαν ἐπάνω στο μυστικὸ θυσιαστήριον τῆς καρδιάς του καὶ τῆς ἐργασίας του, ὥστε νὰ πραγματώσει μίαν ζωντανὴν διακήρυξιν τοῦ Ευαγγελίου υπὲρ τοῦ σύμπαντος κόσμου. Εφόσον με τὸ ευχαριστιακὸ γεγονός ἐνσωματωνόμαστε σὲ Αὐτόν, ὁ ὁποῖος ἦλθε γιὰ νὰ διακονῇ τὸν κόσμον καὶ νὰ θυσιαστῇ γι' αὐτόν, οφείλουμε νὰ ἐκφράσουμε με συγκεκριμένη διακονίαν στὴ ζωὴ τῆς κοινωνίας τὸ νέο μας «εἶναι ἐν Χριστῷ».

6. Οἱ σύγχρονες ἐξελίξεις ἐπιβάλλουν προσοχὴν σὲ θέματα ποὺ θέτει ἡ τεχνολογία με τὸν κίνδυνον νὰ αλλοιωθῇ ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ πρόσωπο ἀγάπης σὲ ἀπροσδιόριστο νοητικὸ μηχανισμό. Ἡ Ὁρθόδοξη Θεολογία οφείλει νὰ προσλάβει δημιουργικὰ τὶς δυνατότητες τῆς ἐπιστήμης καὶ νὰ τὶς αξιοποιῇ γιὰ τὴν ἀποδοτικότερη μεταφορὰ τοῦ χριστιανικοῦ μηνύματος, προσφέροντας τὸν πλοῦτον τῆς Ὁρθοδοξίας.

7. Θεολογική κατανόηση του θρησκευτικού φαινομένου. Το θρησκευτικό βίωμα ανοίγει έναν ορίζοντα προς μία υπερβατική πραγματικότητα, προς το «Άγιο», το «Άπειρο», προς Κάτι ή Κάποιον, που υπάρχει πέρα από τα αντιληπτά φαινόμενα. Η χριστιανική στάση είναι αυστηρώς κριτική απέναντι στα θρησκευόμενα ως συστήματα και οργανικές ενότητες • οι χριστιανοί, όμως, οφείλουμε να σταθούμε με πολλή κατανόηση απέναντι στους ανθρώπους που ζουν στο κλίμα αυτών των πεποιθήσεων.

*

Βασισμένη σε συνεχή μελέτη της βιβλικής και πατερικής παράδοσεως, μέσα σε ατμόσφαιρα προσευχής και στοχασμού, η Ορθόδοξη Θεολογία διατηρεί προσωπικό, βιωματικό χαρακτήρα. Με την σταθερή δέηση του Αποστόλου Παύλου: «κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις [ἡμῶν], ἐν ἀγάπῃ ῥριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι, ... ἵνα [πληρωθῶμεν] εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ» (Εφεσ. 3:17-19). Και με οδηγό την πατερική εμπειρία, την οποία υπέροχα συνοψίζει ο Άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος: «Διὰ πολιτείας ἄνελθε, διὰ καθάρσεως, κτῆσαι τό καθαρόν. Βούλει θεολόγος γενέσθαι ποτέ, καί τῆς θεότητος ἄξιος; τάς ἐντολάς φύλασσε, διὰ τῶν προσταγμάτων ὁδεύσον. Πρᾶξις γάρ ἐπίβασις θεωρίας.» (Λόγος Κ΄ – Περί δόγματος και καταστάσεως επισκόπων, ιβ΄, PG 35, 1080B)». (Στα νέα ελληνικά: Με τον τρόπο της ζωής σου ανέβα προς τη γνώση του Θεού, με την κάθαρση (μετάνοια και θεραπεία) απόκτησε το καθαρόν. Θέλεις κάποτε να γίνεις θεολόγος και άξιός της θεότητος; Τις εντολές τήρησε, με τα προστάγματα πορεύου. Διότι η πράξις (πνευματική άσκηση και φιλανθρωπία) είναι η άνοδος προς τη θεωρία, (τη θέα του Θεού).

Δείτε επίσης:

[Αρχιεπίσκοπος: Ο θεολογικός λόγος είναι πάντα επίκαιρος και μπορεί να απαντήσει και σε σύγχρονους προβληματισμούς](#)

[Οικουμενικός Πατριάρχης: «Η αποστολή και το έργο της Ορθόδοξης Εκκλησίας και Θεολογίας στον 21ο αιώνα»](#)